

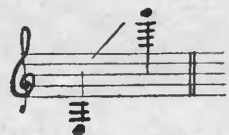
INSTRUMENTACJA.

(Ciąg dalszy)

V.

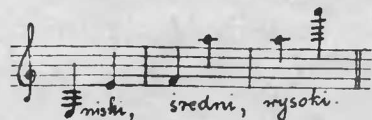
KLARNET.

Obszar tonów klarnetu wynosi 42 chromatycznych tonów od małego e do a³, jest więc większy od fletowego i obojowego:

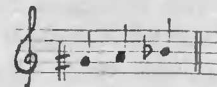
Najwyższe tony instrumentu trudno właściwie określić, ponieważ zależą one od sprawności grającego. Podane a³ należy uważać za ton dostępny większości grających, niektórzy osiągają nawet c⁴. Rozsądnie jednak będzie nie wychodzić poza g³

Wszystkie tony tej skali są doskonałe, lecz rozpadają się na trzy rejestry, które różnią się wybitnie pod względem barwy:

Niski rejestr posiada wyraz silnie dramatyczny, średni brzmi bardzo miękko, wysoki zaś przenikliwie i ostro,

Trzy jednakowoż nuty

są bezbarwne, silnie różnią się od sąsiednich. Nie należy na nich opierać figur i pasaży, pozatem nadają się wyśmienicie jako tło neutralne.

Obok fletu jest klarnet najruchliwszym instrumentem. W skalach szczególnie chromatycznych i arpedżowanych akordach porusza się on niezrównanie. Jednakowoż należy się wystrzegać tonacji skomplikowanych. Łatwe są C dur, F dur, G dur, B dur i ich równoległe, już D dur i Es dur są trudniejsze.

Klarnety istnieją w rozmaitych strojach. Klarnetu w stroju C nie używa się już dziś wcale t. zn. używa się w partyturach lecz grający transponują swój part przeważnie na inny strój. Pozostają tylko klarnety B i A. *) Klarnet w B ma więcej blasku; wirtuozi posługują się nim do celów koncertowych, również w orkiestrach dętych jest jego miejsce. Klarnet w A, który sięga o pół tonu niżej ma barwę niezrównanie szlachetną.

B klarnet

A klarnet

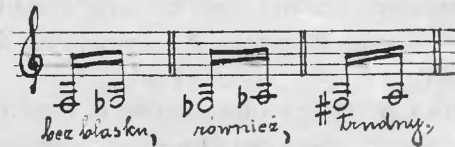
*) O innych strojach jak n. p. Es mówić będziemy osobno

Klarnet jest jedynym instrumentem grupy dętych drewnianych, który w stanie jest obok forte natychmiast zagrać piano o takim kontraście, że wydaje się echem. Pianissimo klarnetu osiąga w głębi jak i w średnicy najwyższy stopień delikatności, jaki jest wogóle na dętych instrumentach możliwy. Dalszą właściwością instrumentu jest jego neutralna barwa w średnicy, co umożliwia łączenie go z każdym prawie innym instrumentem. Może on również wskutek tego zastąpić czasem drugi flet, drugą waltornię, a nawet fagot.

Wszystko cośmy powiedzieli o artykulacji oboju

odnosi się również do klarnetu.

Od czasu przeniesienia systemu Böhma na technikę klarnetową i dalszego udoskonalenia instrumentu przez Busset'a możliwe są wszystkie tryle cało i półtonowe od małego e do g³. Niektóre z nich są mniej piękne lub nieco trudniejsze np.

(C. d. n.)